

Luleå kommun

Rektorn vid Råneskolan 7–9

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Råneskolan 7–9
i Luleå kommun

Tillsyn i Råneskolan 7–9

Skolinspektionen genomför tillsyn i Luleå kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Råneskolan 7–9 besöktes av Skolinspektionen den 14 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Råneskolan är belägen cirka tre mil norr om Luleå. Skolan består av två skolenheter. Den ena skolenheten omfattar förskoleklass till grundskolans årskurs 6 och den andra skolenheten omfattar grundskolans årskurser 7–9. Detta beslut gäller för årskurs 7–9. Skolan har i nära anslutning tillgång till sporthall, simhall, utomhuspool, fotbollsplan, skidspår och isbana och dessa anläggningar nyttjas regelbundet i ämnet idrott och hälsa.

Antalet elever uppgår vid tiden för tillsynen till 145 elever och varje årskurs har två parallella klasser. Personalen är indelad i tre arbetslag med en arbetslagsordförande i varje lag.

Kunskapsresultat

År 2013 visar officiell statistik att 76 procent av eleverna i årskurs 9 vid Råneskolan nådde målen i alla ämnen, jämfört med 77 procent i riket. Det framgår att 88 procent var behöriga till yrkesprogram, estetiska program och till ekonomi- humanistiska och samhällsvetenskapsprogram. Behöriga till naturvetenskapligt och tekniskt program uppgick till 81 procent.

Meritvärdet har de senaste åren varierat från 239 år 2011 till 200 poäng för år 2013. Statistiken visar att flickor har högre meritvärde än pojkarna. Flickornas meritvärde uppgick till 214 år 2012 och till 209 år 2013. Pojkarnas meritvärde uppgick till 195 år 2012 och till 193 år 2013.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till brister närhelst de framkommer.

Skolinspektionens tillsyn i Råneskolan visar att verksamheten har en del utmaningar. Skolan har under ett flertal år haft många rektorsbyten vilket inneburit att personalen fått ny ledning, ibland flera gånger per läsår, vilket påverkat stabiliteten och skolans långsiktiga planering. Undervisande lärare på skolan har i stor utsträckning utbildning för de ämnen de undervisar i.

Personalen är engagerad och har lång erfarenhet av arbetet på skolan. Nuvarande rektorn påbörjade sin tjänst höstterminen 2013.

En av de centrala delar som framkommit i tillsynen är att det systematiska kvalitetsarbetet behöver utvecklas. De senaste åren har elevernas resultat sjunkit och de insatser som skolan har genomfört har inte utvärderats och analyserats på ett sådant sätt att det bidragit till att öka elevernas resultat. I ett systematiskt kvalitetsarbete ska skolans samlade insatser utvärderas och analyseras på både individ- grupp- och skolnivå för att kunna synliggöra vilka delar av utbildningen som behöver förstärkas och på vilket sätt. Andra faktorer att analysera är hur samverkan sker mellan lärare för att undervisningen av olika ämnen ska erbjuda elever möjligheter att se samband i större kunskapsområden samt att möjliggöra att eleverna ges reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. I analysarbetet ska även insatserna av särskilt stöd och värdegrundarbete ingå. Det saknas en sådan samlad analys.

Andra viktiga utvecklingsområden för skolan är trygghet och studiero och elevhälsans arbete. Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete behöver utvecklas för att författningarnas krav ska uppfyllas. Det arbete som elevhälsan bedriver sker till huvuddelen på individuell nivå men det saknas ett strukturerat förebyggande och hälsofrämjande arbete. Vid varje skola ska det finnas ordningsregler som ska tas fram i medverkan av elever och efterlevnaden av dessa ska följas upp. Detta sker inte vid Råneskolan i dagsläget. Planen mot kränkande behandling ska innehålla en utvärdering av föregående års åtgärder vilket saknas i Råneskolans plan.

Mot bakgrund av detta fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Luleå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 3 oktober 2014 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå eller via e-post: skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Luleå kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och kunskapskraven.
- Se till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Vidare framgår av läroplanen att lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Det framgår av intervjuer med lärare, elever och rektor att det inte förekommer någon planerad och strukturerad samverkansform för att planera ämnen och ämnesområden gemensamt. Lärarna uppger att samplanering för ämnen och ämnesområden numera inte sker eftersom det inte finns tid avsatt för detta. Inom något enstaka område finns samarbete men det gäller främst inom de ämnen som en lärare ansvarar för. Rektorn uppger att det i dagsläget inte finns någon ämnesövergripande samverkan och att tid inte heller har avsatts för detta. De elever som intervjuats uppger att det inte förekommer att ämnen samordnas och att det under vissa perioder förekommer många prov som infaller samtidigt vilket innebär stor stress för eleverna.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i lärarnas arbete med att samverka och samordna undervisningen. Skolinspektionen konstaterar att lärare vid skolenheten behöver samverka utifrån lärares hela uppdrag kring elevernas lärande. Det finns exempelvis behov av att samordna olika ämnesområden så eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. För detta behövs mer av övergripande diskussioner på skolan. Brist på samverkan försvårar elevernas möjlighet att få överblick och ge sammanhang i deras lärande.

Författning

Lgr 11, 2.2 Kunskaper

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Luleå kommun och rektorn måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att lärarna tillsammans med eleverna planerar och utvärderar undervisningen.

Motivering

Av läroplanen framgår att barn och elever ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, samt att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen.

Det framgår i intervjuer med elever att de i vissa ämnen kan få möjlighet att välja redovisningsform för ett område och att de ibland får utvärdera ett arbetsområde. De upplever dock att de inte har fått någon återkoppling på sina synpunkter. Lärare beskriver i intervju att det i estetiska ämnen finns möjligheter för eleverna att påverka hur och vad de ska göra utifrån kursplanens innehåll. Det vanligaste är att läraren introducerar ett ämnesområde, dess innehåll och formen för undervisningen och hur det ska redovisas. Lärarna beskriver vidare att de presenterar sin planering för olika ämnesområden för eleverna. Eleverna involveras dock inte i planeringen av undervisningen eftersom lärarna anser att eleverna inte kan vara delaktiga i en sådan planering av ämnesområden eftersom de inte känner till betygskriterier och hur det sammankopplas med innehållet i kursplanen.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller skollagen och läroplanens krav avseende elevinflytande. Skolinspektionen anser därför att eleverna ska ges möjlighet till ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att lärarna tillsammans med eleverna planerar och utvärderar undervisningen.

Skolinspektionen vill särskilt betona att informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas till ålder och mognad. Genom att i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga verksamheten kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Luleå kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolans ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna.
- Se till att ordningsreglernas efterlevnad följs upp.
- Planen mot kränkande behandling ska innehålla en utvärdering av föregående års insatser.

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna ska utarbetats under medverkan av eleverna och följas upp vid varje skolenheten.

Det framgår av intervjuer med elever att de inte vet om det finns ordningsregler som är gemensamma för skolan. De berättar att de kanske pratade om det när de började i årskurs 7, men är osäkra. Elever som är med i elevrådet uppger att de inte har diskuterat ordningsregler i det forumet. Rektor framhåller att frågan om ordningsregler inte har tagits upp vare sig med lärarna eller med elevrådet.

Skolinspektionen konstaterar att skolan saknar ordningsregler. Detta är inte förenligt med skollagens krav. Skolinspektionen anser därför att skolan måste upprätta ordningsregler under medverkan av eleverna och se till att dessa kontinuerligt följs upp av skolenheten.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet utarbetas en plan mot kränkande behandling varje läsår. Eleverna ska involveras i arbetet med planen. I planen ska anges vilka åtgärder som behövs för att långsiktigt förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året. Åtgärderna ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolan och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundsarbete och komma tillrätta med missförhållanden. Planen ska innehålla en redogörelse för hur föregående års åtgärder genomfördes.

Skolinspektionen har tagit del av dokumentet "Likabehandlingsplan" för Råneskolan. Det framgår att en kartläggning har genomförts för att synliggöra otrygga platser på skolgården, i skolbyggnaden och hur eleverna trivs i skolan. Som metod för kartläggningen har bland annat genomförts observationer,

frånvarofrekvens har följts upp, rutiner har uppdaterats och uppföljning av elevhälsosamtal har skett. Utifrån kartläggningen har ett antal åtgärder planerats för läsåret. En av åtgärderna är den trivselenkät som elevrådet initierat och genomfört. I planen framgår dock inte vilka åtgärder som genomfördes förra året och vilket resultat och eventuella effekter som uppnåddes.

Skolinspektionens bedömning är att skolans plan mot kränkande behandling inte lever upp till skollagens krav och att planen behöver kompletteras med en utvärdering av de insatser som genomförts under läsåret.

Författning

5 kap. 5 §§ skollagen

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Luleå kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Genomför dokumenterade analyser av skolans resultat och måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven för utbildningen, i detta ingår även att analysera arbetet med särskilt stöd och värdegrundsarbetet.
- Besluta om utvecklingsinsatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas utifrån analysen (enligt ovan).

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt förarbetena till lagen (prop. 2009/10:165,s 305) bör dokumentationen innehålla information om resultat och måluppfyllelse, analys av förbättringsområden samt beslut om förbättringsåtgärder.

Skolinspektionen har tagit del av föregående läsårs kvalitetsarbete. Dokumentationen av kvalitetsarbetet har en tydlig grundstruktur. Följande områden

omnämns i Råneskolans dokumentation av kvalitetsarbetet för läsåret 2011/2012: Prioriterade utvecklingsområden som identifierats för läsåret 2011/2012, Kunskapsresultat vid nationella prov i årskurs 9 samt betyg för årskurserna 8 och 9, Analys av arbetet med elever i behov av särskilt stöd, Analys av arbetet med flerspråkiga elever, Analys av förutsättningar; materiella, ekonomiska och personella, Analys av genomförande – processer; Normer och värden, inflytande och kunskaper, Analys av kompetensutvecklingsinsatser, Sammanfattande resultatanalys samt Identifierade utvecklingsområden och prioriterade utvecklingsinsatser.

Skolinspektionen konstaterar att den dokumentation som finns inte innehåller alla de delar som rubrikerna anger. Det saknas analyser av skolans resultat och måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven för utbildningen. Vidare konstateras att det saknas analyser av skolans arbete med särskilt stöd och värdegrundsarbete.

Skolinspektionen anser, mot bakgrund av ovanstående, att skolans systematiska kvalitetsarbete inte lever upp till skollagens krav.

För att skolan ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra skolans verksamhet måste den samlade analysen av måluppfyllelsen och kunskapsresultaten bygga på de resultat som verksamheten har uppnått. De underlag som används kan vara både kvantitativa och kvalitativa. Rent konkret handlar det om att ställa frågor kring varför resultaten ser ut som de gör och att försöka hitta vad i verksamheten som orsakar och påverkar resultaten. Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att verksamheten ska utvecklas. På övergripande nivå är analysen viktig för att se mönster och få fram underlag för att kunna prioritera insatserna såväl på skolenhetsnivå som på huvudmannanivå. När skolan analyserar sina kunskapsresultat är det viktigt att skolans arbete med undervisning, särskilt stöd och värdegrundsarbete ingår som en central del i analysen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Luleå kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Organisera och använd elevhälsan så att den ges förutsättningar att vara förebyggande och hälsofrämjande och att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I enlighet med detta behöver elevhälsan:
 - a) Följa upp resultat av elevhälsans arbete i förhållande till de nationella målen och identifiera behov av insatser samt utifrån det planera och utveckla arbetet,
 - b) Arbeta förebyggande med särskilda åtgärder utifrån identifierade behov,
 - c) Arbeta främjande med generella insatser för att skapa en god lärandemiljö,
 - d) Samverka med övriga personalgrupper i skolan på ett kontinuerligt och strukturerat sätt.

Motivering

Samlad elevhälsa

I skollagen anges att det för eleverna ska finnas elevhälsa som ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Vägledning om elevhälsans uppdrag finns i lagförarbeten som framhåller bland annat följande. Elevhälsans uppgift bör vara att främja lärande, utveckling och hälsa hos alla elever och att ha fokus på elever som är i behov av stöd för sitt lärande. Huvudmannen har ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Arbeta med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276).

Skolans elevhälsa består av kurator, skolsköterska, speciallärare och rektor. Elevhälsoteamet träffas en gång per månad och diskuterar aktuella ärenden.

Vid Råneskolan finns tillgång till skolsköterska vissa dagar varje vecka, kurator och speciallärare finns dagligen på skolan.

I intervjuer med lärare, elevhälsa och rektor framkommer att rektor kan ansöka om resurser från den centrala elevhälsan där övriga kompetenser som till exempel psykolog och skolläkare finns att tillgå. Sådana ansökningar görs vid behov av stöd i utredningar för elever där det finns risk att eleven inte kommer att klara kunskapskraven och målen för utbildningen. Vidare framkommer i intervjuer med elevhälsan att den lokala elevhälsans arbete främst bedrivs på individuell nivå för att undanröja hinder för enskild elevs lärande och utveckling.

Det framgår av intervjuer med elevhälsan att det i dagsläget bedrivs några enskilda inslag av gruppriktat förebyggande arbete vid skolan men det saknas en övergripande strukturerad och systematisk planering av förebyggande och hälsofrämjande arbete. En del av det förebyggande arbetet som genomförts på skolan är att kuratorn har varit involverad i arbetet med likabehandlingsplanen. De flesta insatser som genomförs är oftast på individnivå där snabba insatser krävs. Det saknas även en utvärdering samt analys av elevhälsans arbete, både för arbetet med särskilt stöd samt för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Tillsynen visar även att samverkan mellan lärare och elevhälsan behöver utvecklas för att bedriva ett arbete som till exempel berör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund såsom exempelvis skolans arbete mot kränkande behandling och livsstilsrelaterad ohälsa.

Skolinspektionen bedömer att skolans elevhälsa inte fullt ut uppfyller skollagens krav på att vara förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Skolinspektionen anser elevhälsan behöver medverka i skolans systematiska kvalitetsarbete. Resultatet av elevhälsans arbete behöver följas upp, exempelvis elevernas trygghet och studiero, och vidare behöver behovet av insatser analyseras och bedömas. Utifrån detta behöver elevhälsan planera sitt arbete och genomföra insatser inom identifierade problem- eller behovsområden. Detta gäller även i arbetet med särskilt stöd där det är viktigt att ta tillvara kunskap kring elever vid exempelvis överlämnande från annan skolenhet. Skolinspektionen bedömer att elevhälsan i högre grad behöver arbeta förebyggande med behovsanpassade insatser. Skolinspektionen anser vidare att elevhälsan behöver arbeta med främjande insatser, som är allmänt inriktade och som avser att bidra till generella hälsoeffekter utan att det föranleds av något särskilt problem. Skolinspektionen anser vidare att skolan behöver se till att det finns en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper eftersom detta är en förutsättning för allt arbete med elevhälsa.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Karolina Bergqvist.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Anita Wiklander
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.